

Գորգու վե իմթիղրապըն, քենտիլէ-
նի իւզէրնէն թէնսիր իթմէսնէն միւսա-
ստէն իտիլմէզ իտի, քենտի թէզէք-
ըւլլէրնի, քենտի քենտիլէրնէն գի-
թիթրտիլէր. հեր պիր չէլ պիթտի, վէ
նտէն սենրա պորա գորտու :

չա հազրբլթլրինն կիտերէք, իշէրիննն թէսլիէսինն, եանն, զանն իտերիգքի պիր բաթրիգ ինթիսապը զըմընտա պիր պուրուտինն ալի հիմմէթ պույրուլմասընը իսթիտա իթմիշէր իսն տէ, միշարիլէյ հազրբլթլրին, օլ տապտէ թամատան զուհուրա կէլէն բրթթսթօնուն թէքէրրիւրինն պէեան իշէտիկինն տէն, օրատան զաթը իւմիտ իտերէք, խրիմեան հազրբլթլրինն միւրաճաթ իլէ, եհին պեղիմ քիլիսէյէ տաթիլ օլմալարընը թալապ իթմիշէր իսն տէ, խրիմեան հազրբլթլրինն տաթի, աշխարհաթինալընը շէմուհէն զապուլ իտլրիմալընն ֆէսատապէր վարպապտաշէրինն զի զապուլ իթմէյէ զօրգարըմ տէմիշտիր :

Պիզճէ չու սօնրաքի լաղըրտը Եան-
լըշ օլմաւը տըր . չիւնքի նէ ձնլարըն
էօյլէ պիր շէյ թալապ իթմէլէրի ադէ
Եաղըն տըր , վէ նէ տէ Սրբազան Հազ-
րէթլէրինին էօյլէ պիր ճէվապ վէքմիշ
օլմասը ինանըլըր շէյ տիր .

Նիհայելթ, Լէվանթըն եւպտրղընա
կէօրէ, Գաթօլիքլէր Ռօմեա եփէ վար-
դապետ կէօնտէրէնէք, Բաբա հազ-
րէթլէրինէ, էկէր Հասունեանըն կաթո-
ղիկօսլուղունտան վազ կէչէր իսն, սա-
յիր քեաֆֆէյի իմրլէրինէ իթաւթ ի-
տէրէք, թէքրաւէն Պապական օլաճադ-
լաւընը պէեան իթմէլլիյէ դարար վէր-
միչլէր իմիչ, Պիգճէ պու տախի կիւճ
ինանըլլը պիր շէյ տիր :

— Մարաշըն Գաթուխը գերապայ-
ծաւը Բամատան ֆիրարիթմիշ օւռուղու
հալտէ, թէքըրաբէն շէհրի մէջպուրտա
առանորդլուղունա տէվամ իթմէքլիյէ
Ասլի բաշա հազդէթլէրինտէն միւսաա-
տէ իսթէմիշ իսէ տէ, միւշարիլէյ հազ-
րէթլէրի տախի, օլ պապտէ Բամատան
միւսաատէ օլունմարտքնա, պուրատանն
միւսաատէ օլունմաեաճաղը ճէվապընը
վիրմիշ իսիշ :

— Կէշէն կիւսկէր վէճաթմ խոէն Ս.
գապեան վարժարան շաղկիտանընտան,
էպպուր Բեյ քոնսանըն Ճէնագէսինտէ,
քէնաթի րէֆիգալարը Թարաֆըրտան օ.
գունուլան շրաժէշտին սուրէթլինի տէրձ
ու պէնտեր, պագը գաթլար Թարաֆըն,
տան արգու խոխլիշ օլմաղին, հէր նէ
պատար պիլիշ, պիր շէյ տէրիլ խոէ տէ
պիլիշ ք պիր տուլլու հէր օլտուղուն
տան, այննէ պէնտան խոէրլի :

Երթան բարեաւ. Էպրուհի, քոյր մեր
սիրելի, Հրեշտակ պանդուկ թեան, ծիւն
առաքինութեան, ամառոց լուսաւորու-
թեան, զինուոր Ապապեան վարժարանի,
եւ գո'հ

Գնա՛ հոն, ուր կայ յախճանակա-
նութիւն եւ շի կայ մահուան սուրճ: Գը-
նա՛, ագիլո օրիորդ մեր սիրելի ընկերու-
հին, գնա՛ հոն, ուր կանչուած ես,
բայց ձգեմեզ քու ուսման, գիտութեան
եւ բարոյականի սերդ, եռանդդ եւ
յանքդ, եւ ագիլո ու բարի յիշատակդ,
եւ տար հեռոք մեր ընկերութեան սաա-
տիկ սէրն, գոր սրտիդ կապուած են, եւ
մեր ցաւն, եւ մեր արժանաւոր արդունք
ներն:

Այս մեր յաւիտենական սիրոյ յիշա-
տսին եւ ճեր աւմեղու թեան զստակն
թող ըլլայ :

Երթանս բարեւաւ քոյր մեր սիրելի :
— Իշթէ պիրպիրենէ զըտտ օլան ի-
քի մէքթուպու տախի պու կիւն տէրճ
խաշրիզ :

Գաճիրէ 12 յուլիս 1870
 . . . Միւ էմիգր.

Մարտին Լիքիճի տեֆա օլարազ պիր
 Լեհի իՔէՔէ մատտեօ շինիւմայի զու-
 հուր իՔմիշ 1283 Նիւմբուրգ թալա-
 րնըղտան անլաշլորղեն հիւր մեզ-
 քիր կտակտան թէՔմիլ մալիւմաթը սա-
 իհէն սիւղէն վարտ օլմամը տոր Էլեֆ-
 եանրմազ Բեք, պուհուն Էհմիլիէթի

Վանքը Գալու ստեան կոտակընդ էհէմիլ
էթիկտէն պէշն գաթ զնեատէ օլմուշ
սուր . իլու Մեթրոյկ հպիսիպարսուն
պուրատու պուլունմար հառէպի իլէ ,
զնրօ , պուէն զոնէն հէր կէօնէ լիճա
սուլարտու միւմիլպէշ օրրազան գու
սուր պրրագմար :

ԻՖԵՆԻՍԻ, պու. մատենան իյդուհաթ.
լարը պու. կիպի տիր, շեյյէ քի, թա.
րիխտեն էլի կիւն գասար ադտեմ ֆարի
հանրմ խէկնտեթիյետէ վէճաթ խտէր,
տորտեր վէ պազը ադալաբըրըդ միւթէ
վէճանըն էլինէ էշեալաբըր նսննտէ մեօ.
հիււլէր վէ թէլէկրաճա Մեսրոպ պ ե.
պիսիպոսա պիտրիբրէր, պիւ գաշ կիւն.
տէն ստրա, օշան էշեալաբըր նադաբըր
մէջ քիւր էշեալաբըր իշիտտէ պուլու.
նան կիւմիւշ վէ սալիր միւճէվճիւրաթ.
սըր ադալաբ գալաբըր պազէն եու.
աւեճեան վէ պազէն Յակոբեանըն էլինէ
նադ. խաթըր:

Անձառ, միւլէ վէ՛ջանըն քէնտի սան
վտիլէթնամէսի միւլ ճիպլինձէ Յակոր պղտ
գաապարեան վէքի վէ վասի իլան օլուն,
մուշ տուր, վէ պու վտաիլթնամէտե
քէնտի վարիսլ իր օլան իւշ գըզգաթուշ
վէ լքի ամձառ օլուն արըրան հէր պիրի
սինէ պիրէր մըզաթա վարաւ իլէ քէնտի
միւլձէվէթլաթ թագըմարընտան պիրէր
վաթաշաըն պըրազմըշ վէ պուլնարըն ձէ-
միսիտէ պու կիւն մէվձուտ վէ հազըր
պուլունմադաա աըր, պուլտան մաատէ
քէնտի հալաըրարըրան տաիի րուպա վէ
էվլին էշնալարընտան իսլմ վէլան իտէրէք
պազը ձէյլէր կտաի իթմիշ, պաթիլ գա-
լան էվ էշնալարըն ձէմիսի սաթըլըպ վա-
րասը իլէ պիր էմադ ալընըպ էրու սաղէմ
վտիքընա կտաի իթմիշ, վէ պուլնարըն
քնաճիթէսինին իքրաաթըրը Յակոր գաս-
պարեանա վտաիլէթ, վէքիլ մուլախաա
թիթմիշ օլմաթն էվիմ վէ էշնալարըմ հիշ
պիր ճիմնէ մէօհարէնմէսին իշին վասի-
լէթնամէսինտէ նալորըմըշ :

Միւթէվէ ֆա խաթուն, սաղըըընա-
տագ, քէնաթ միւլքիւ օլան էվլինի, ֆա-
սարեթնարս սաթմըշ օլուպ, Մահճէմ-
սիւրիֆէթի իլէ հէճէթ օլմուշ տուր,
շուրսուր լիճահի տըրքի, միւթէվէ ֆա-
նրն մէրսսիորլանն ճէմիսի ֆուգարս
օլուպ քէնտիլիւրինէ վերիլճէք մէպլաղ
հագգընտա հէր սահաթի պէքէմէքուն
իքնէ, միւթէ մէճիւսի գարարընճա ֆա-
սարեանարըր էվմէշ չըգարըպ, էվի տա-
լան մէօհիլլէրէր, ընար տալին հիւքիւ-
մաթա թէշէքքի իթմէնէ պաշար, հիւ-
քիւմաթ Մեսրափպ որբաղանըր մէճպուր
լտէր քի մէօհիլլէր աշըպ էվի թէպիմ
իթմին, իւշէրին ֆասպարեան պէքէմ
պագար աշըմաղ էրինէ հիւքիւմաթա
միւրաճաթթէ էմիր թահաթի խոտապ,
քէնտիլլիյնտուն վէ մէօթէպէր պէշ ընքի
չի պուրունտուրու հալտէ, կիտէր էվի-
նին մէօհիլլէրնին աշար, միւմալիլէյ
տալիս իշտէն հասպէրի օլմագպըքնէ կիտէր,
պուր սորանա ֆասպարեան Աստուածա-
տուր վարդապետէ տէր քիւ, պէն վէքիլ
մուրախիսարմ կոտակ իճրասընտա, վէ
պուր էշալարըր քի սաաշնորդ մէօհիլ-
լէմիշ, երուսաղէմին տիր պէօլէճէ պիլ-
լիշ օլուպ վէ երուսաղէմ Պատրիարքընա
պիլիտրիւնիլ վէքիլինի պիլիտրիւն թէպիմ
լտէնիմ:

Նե հալ խե վարդապետ տեօնույ
 Ժամա կիթոնիկնտե պագար քի կե-
 րեք Յակորանյարըն իքի գարտաշը-
 տերտըրէր, վե սայր աղալա, բիւր դա-
 գապ օյոււպ վարդապետի եագալարար ,
 արթըգ, պուրատա վարդապետ , պագար
 քի, բէնտիւի եալընը, օնլար օն իթտե
 զինտե, քըլե, իշէր Աւագ ուրալթ կիւ-
 նը. բէսպ խտը, նիհայէթ հէօքմ, չորք
 սայէսինտե վարդապետ մահպուս օյուր .
 Պագալըմ արթըգ վարդապետին եվէլեկն
 տեն հաստամիլտա՝ իսկէնտըրյէ ինտլի
 նի, հալպու քի հիչ քիմախն հապէրի
 հօգ վարդապետին մահպուս օյոււղը-
 նաւ, քիմեկ եռնըւս վարմագ 24 սահաթ
 գաւորա, նիհայէթ Ալոգեսն Գրիգոր է-
 Չէնտի, վարդապետի իքի կիւն հէօքմէ
 միչ օյոււպ, վե եկեղեցի թարաֆրաւ տիւ

Դիմել է կիթ մի: պուլունմարին պագայում
սորայում վարգասդիտ կիթաթ* մի տեյու
կիտեր մահպեստէ պուլուր վէ վորդա
պետին տայանլումազ հայլին: Թէէմսի. Ֆլէ
արուպա կէթիբիպ գալտորըր էվէ կհօ.
Իր. բլուր վէ պաշգալարըրտ գարըն առւ.
րամազ օյուրտ, չիննքի, ատուսթ վէ
ստլթանաթըր փառիչա հըմըզ, Սուլթա
Ապուիւ Աղեղ խան հաղբէթլերի սայէ
իխտէ, վէ հագգանիլթ վիերվեր էֆէն.
տիմիշ յըռլով հաղբէթլերի գէմանըրտա,
Մըսըր իլչիվիտէ սիլի հիւքիւ միլի վոր
վէ պու կիպի հայլեր անձազ հապէշիս.
Թոն քէօշէլերինտէ պաշգա օյմազ օյ.
տուլուն նիլերէք Աշղաեանըն էվլէն վար.
գապիտ աղազ օլունուր, վէ օրատա եւ.
թայր հէգըմ պագայր հայէա պու սահաթ
օրատա տըր:

Կելլերման, պու հարեքեթիւր եպիս-
կոպոս վէ աշտարարնըն հըրընըր թէքմիլ
եէրինէ կէօթիւր. Իկնայ, Իսկէնտէրկէտէն
տէրագու պ Մըսըրա թէլ չէքիլըր, Աստ.
Աւաճառուր վարդապետին օթուրտու
ղու ժաշէլ իկէլէ թարաֆընտան մէօ-
հիւրէրինըր, հալեա թէքմիլ պու կիւն
պու սահաթա գատար մէօհիւր պլէրն-
տու տըր, Պուհնտան մատէ, Նրու սաղեմ
էմալըարլնտու սաքին օլունարըն քեաֆ-
ֆէսինէ իկէլէ թարաֆընտան « փարա
վիւտէրկիլդ տէյու թէնպիհ օլունուր
իշթէ իշէր պու սըրատու վէ պու հալտէ
տիւր, իշթէ Սուէիլ գանալը քիւ շարընա
կէվիլ թան Միսսովլ Ե վիսկպոսուն հա-
րէքէթիւր, դայրի խտանպօլ բաթիլդ
հանսէր պու իշին Եօնիւնիւ նաթըլ ալա
պիլըր իտէ այրան :

Տահա պիր թօհաֆ վագաա վար ալը, Մլսըրըն երուսաղէմ էմպալարքնա Ասաւաճատուր վարդապետ վէքիլ տիր, ալշարքճա եվ իճար իթմէր վէ փալա ալըպ վերմէք իսէ, ելին երուսաղէմ թարաւթնախան երուսաղէմ իճալա հանա Գէորգ իսմինտէ պիրիսինէ իճալէ օրմուշ տուր պու էմպսըլարքն տէֆթեր վէ հէօճէթէրինիհէր հիւն հէր սառթ մէգքիլ րտան միւլէթ մէճիլի թարտօֆըրտան իստէնմէք տէ, էօրֆ վէ գօրգու վէրիլմէքառ տիր, վէ պու հիւնյէրառ Գէորգ իսգա ինէ հէր զիմ իսէ Աստուաճատուր վարդապետ պիր թէրէկրաֆ չէքիլմիշ, չէօյլէ քի, Պօղոս էֆէնտի կարապետան ինէ Գէորգ պէյ սէնին թէգ հիւնտէն պու թարաֆա կէլմէնի իսթէեօրլար տուրմանըպ կէրէսին, միւմայիլէհ վտրգապետ հաստա օյտու դունտան իկէլէեու պ եագար Գէորգ Մանուկեան քի, օյէօյլէ պիր թէրէկրաֆ չէքիլմիշ ամուս սախթէ օյտու դու չէրէ հէսինէ գահպ օյտուճ, չիւքի ծոտան սօնրա, սիգտէն մէքթու պ յաւոր, պէօյլէ պիր շէյ պիլտիրմէվիշիլի տիր, Գէորգ թաաճիւ պ իտեր, կիտեր թէրէկրաֆ գումբանաալըն սօրա պիլտիրմէքեր կիտեր հէօքիւմաթա պիլտիրլը, իմաթի հէօքիւմաթա արամագտա իտէ տէ, հալէա պիլինմէմէմիշ, վէ պիլլինմէնի տէ մէմուլտան տէնլի տիր, Գէորգ պէյ վէ Պօղոս էֆէնտի, միլէթին հիշ պիր իշինէ միւտաթէրէ էրմէդէր, էկէր հաւըրմաղ իսէմ ժամա կիտիպ կէլմէնի պիլէ թէրք իթմիշիլ, վէ պու թէրէկրաֆ մաւտտէսի իսէ քէնտիլէրինէ թօգանըր օյտուլունտան, հէր քիմ չէքիլմէ իսէ պու իսմինա սնրն հէօքիւմաթա տան իսթիւր իթմիշէր, պագալմ նէ չըգար:

Միլեթձեմ լազըմ վէ էն զեհատե էլ
զէմ՝ օրան Մըսըր ազգային վարժատու
նուսնու օտար խեն, 30 լերա գատա
հէր այ յայտարիջի վար խե տե, անձազ
ՀԷ չճնոգ գալը՝, պուսն կերօթ միւ
լեթձեմ հէր պիւ խուսուս անլաշլըր, ե.
պիսիպոս հէր սահաթ թերեքէ խեն
մէշղույ խկէնտերիլեեէ վէ օնտան Մը.
սըրա կիտիպ կէմէքաե րեհպերի Յակոբ.
եանյար տալեփնաե Մըսըրտա էրմէնիլեի,
վէ երուսաղէմ իսմիլի պաթըրանա գա.
տար, չալըմպոտա, վորչուԹիլեն վէ Ս.
Հայրիկ իսթէսէլը սեպիպիլի տա հա ա.
լամազսընյար, վա՛յ հալմիզէ վա՛յ . . .

☆☆☆

9. 12. 1870

ՊՈՒՆՏԱՆ ազատեմ կենտեւաւիկիւմ մէջ քաւ-
պիւմը ունաբրում քի պիթարաֆլըզա ըրայե-
թէն տեւճինէն ճրմմէթ իթմիւնիդ աիր :

Պուռ տէֆա Մանգուսէնին 1282 չիւմէ-
բառնւնտա պիր թէրէքէ մաստէպիւնաւն առ-
լաւը Գեր. Մերօրվա սրբազան Նրուսազէմ
հասպիրի պուլունուսն լլասաուր վարդապետ
տէօթիւշ վէ մանպուս իթտիրթիւշ օրտու
ղունու վէ կրուսաղէմ բաթրիյի տախի խը-
տիվէ վէ Սատրազամ հազարաթընա վէ վար-
չութիւնա թէլէկրաֆ չէքէրէք Արազան
Բաթրիւպիւղիզին մուհաքէմէլ չէքիւմէնին
թէլապ իթմիշ օրտուղունու իշիթմիշ օրուպ,
վէ պաւ իւտէ Թալրեռան Ֆէշնիսիլէրին տա-
խի թէէսսիրի պուլունուսէ օրտուղունու
հանլը պիր դաննընըր օգուստուգաս վու-
ղուլի հալի մին էվլէլիւտէն սօնուա դա-
տաւ էթրաֆլը մուխիթասար Քաղաթ պիւս
միւպալաւաթ, վէ զարաթ ու չէվսալիյէթ-
տէն պէրի օլարապ պիւտիրմէշ զէնիսիւ-
պօրս ատտ իթմիշլաւ տիր. վէ ումարմ քի
զաթըր ալինդտէ հազգասիլիթէ վէ պիթա-
րաֆլըրա իւյալէթէն Մանգուսէնիզին իւք չը-
զան Նիւսալիլէրիւտէ տէրծինէ հիմէթ ի-
տէրսիսիզ :

Մերիում Յակոբ ապա Ալեքսանեաններն էն-
լի Բարիզ հանրմ վէ ֆաթ ի թորկիտեսէ (հա-
տարադրեմ տաթի) զարգաբաշտարանա պիլ-
թիւրիւմէ միշ աթի) Իսկէնդէրիւնիսն թաղա-
կան խորրուդը ւ ղէնտի պէշիւրմալ հու-
գուգու վաճպէսնի ինրա իտէրէք, էվին-
տէ օլան էշեաւերի պիլ զաշ օտա տրու-
նինէ գօտարագ օնօնիւրէրէր (չիւնքի վա-
րիւրէր Մըըրառա իտիւրէր) իթթէսի կիւնիւ
մէրիումէնին ճէնադէսնի ղէնտի տօթու
պուրուսան տէր Կապաթեան Մկրտիչ աղա
Մըըրա զէթիւրէրէք էշիւնիս հանուն տէֆն
իթ տիրի :

Ճնշակվելին տեֆն օլունտուղունուն իր-
թեսի կրելն, մերհումննն իւյ զըզգար-
տաւարը ճննննննն իւյ, իրթ աէ ամուհա մէ-
լաւարը Մերտուպ սրբաղան իւյ պերապէր
հոկէնտէրնննն աղմմթ իտիպ, էվի անաւ-
լար լէ թէրէթէն ճէրտ իթտիթննննննն,
մէղըրի Մկրտիչ էֆէնտի իւյ վարիսլէրին
մապէնննննն իսպուր գիլ ու գալ զուհար
իտէր, զիրա վարիսլէր շլմասա տայիր էր
եպէրտննն զիւլլննննն շնյ (տայըր հէթի)
զայ օլմուշ օլտուղունուն կէրմիւլէրէր տիր-
լէ հաթթա Գասպարեան էֆէնտի էվի 17000
լիրահա զէնտիսի սաթըն ալմըշ օլտու-
ղունուն տախի պէնես իտէր (պուրաթընը
եանի նէ եօտա սաթըն ալմըշ օլտուղունուն
պիւլէմէտը, չիւնքի պին ետիս երւզ զու-
րուշու օլմաաղը, վէ մէրհումննննն հա-
նընտա պիր գաչ մէնէտն պէրու նէ մա-
գամտա զուլլանըմագտա օլտուղուն ամ-
մէնէ մալլու տիր), պունտա տա ամատա,
էնտիս զիւլլէր պիրտաւէրի մէրհումննն վէ-
թլի յուրաթիսաւը օլուպ, եանընտա տա-
խի պիր կտակ վար իտուկինի պիրտիսի-
կինտէ, մէճպուր օլուրար թէրէթէնն էշ-
եալէրին գալէմէ ալարազ (աանաթըլարն
իշխիլնէ օլան րւպալարտա տաատա) էլմա
տա վէ կիւմիւլէ տայիր, եանի մէղըրի է-
ֆէնտիլէրին ինսաֆ իտիպ պըրազաթըլարը
պահատա աղըր, վէ երւտէ իսաֆիֆ օլան
էշեաւը պիր սանտըզ իշինն զօլուպ մթ-
իսիւրլէրլէրէր, իտուտեֆան Գէորգ զանըն
վէլմէ էմանէթէն պըրազըլար, վէ պազըր
զալան էշեալ օտալարտա մէօիւրլէրլէր-
ճէրտ օլմամըշ սանտըզլարը տախի մէօիւր-
լէմէլի ունութթմամըլար աղը, վէ իսիւրիւ
աղապատա տախի իշապ ալլարար թի, էվի
կիւմիւլէն թա զի թէրէթէ մատաւոր պիւրն-
ճէնէ գատար, վէ վասի օլմուշ օլան զաթըն
իզմիրտէն կէլմէսին միւնթազըր օլուրար,
պու արտատ Մկրտիչ էֆէնտի տէր Գաս-
պարեանա էվին հոնէթիսին կէօթթէրմսինի
հոհա իտէրլէր իս, պէն հիւքիւլմթ մորիւ-
թէթի իւյ անհազ կէօթթէրիւմ տէլի ճէ-
լապ վէրտիկինտէ, վարիսլէր տախի էվի
աաթըն ալմըշ օլտուղունուն իսպաթ իտինն-
է զատար, պէլթէլմալ թարաֆընտան էվին
տախի մէօիւրլէրմսինի թալապ իտէրլէր-
ճէննն վարիլէրին մաթթազունու հիւքիւ-
լմէթէ պիրտիւր, վէ հիւքիւլմթ Պշն րուխա-
թը իւյ էվի մէօիւրլէրլէր, վէ հիւքիւլմթ-
մատալարընտան պէճի զօնուրուտա
օնար, Որբաղան պիր զաչ իգթիւզալը իւլէր
իշին Մարբա կէլիր:

Պիր դաշ կիւնն սօնրա Իզմիրաւնի Յակոբ
սղա Քասապարեան կէտիր, վէ իբի գարառաշ-
ար պիր օլարադ Խիւնի միլլէթերաւն պիր

